

12.12.2022

8-В кл.

Історія України

Вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Походження козацтва. Перші січі. Д. Вишневецький.

Мета: з'ясувати, як і чому виникло українське козацтво; розповідати про появу перших січей і діяльність Дмитра Вишневецького; характеризувати життя й побут козаків; продовжити формування навичок критичного мислення учнів; виховувати почуття поваги до історичного минулого Батьківщини.

1. Перегляньте відео: <https://youtu.be/45c5tuNxoe0>

2. Опрацюйте опорний конспект:

Поява перших січей

- Постійна загроза нападів ординців спонукала козаків до створення надійної системи укріплень. Основу її становили **січі**.
- Дослідники пов'язують походження слова **січ** із **засіками** - укріпленнями з дерев.
- Великого значення надавали козаки місцю розташування січі. Найчастіше то був річковий острів. Можливо, за давніших часів розрізнені невеликі січі існували в багатьох місцях.
- Згодом за порогами утворилася одна **Запорозька Січ** - **своєрідна столиця запорозьких козаків**.

- назва міста-фортеці, військово-адміністративного центру війська і земель запорізького козацтва. Вважається, що перша Січ була заснована першим козацьким гетьманом Дмитром Вишневецьким у 1556 р на о. Мала Хортиця.

Постать в історії

Дмитро Вишневецький (1516—1563) — нащадок великого литовського князя Ольгерда, один із перших відомих в історії ватажків українського козацтва. Народився в м. Вишневеці на Волині. На початку 50-х рр. XVI ст. він уже був черкаським і канівським старостою і став організовувати відсіч турецьким нападникам. У цей час під керівництвом Д. Вишневецького на о. Мала Хортиця було збудовано замок-«городок», який вважається перед-течею Запорозької Січі. Поява козацької фортеці в татарських володіннях стала неприємною несподіванкою для кримського хана. Закріпившись на Малій Хортиці, біля найважливішої переправи через Дніпро, князь узяв під захист козаків-уходників на Великому Лузі й почав здійснювати сміливі рейди проти татарських і турецьких фортець у пониззі Дніпра й Південного Бугу. 29 червня 1556 р. Вишневецький із загоном у 600 кіннотників і командою на 18 чайках узяв приступом Очаків, а восени того ж року фортецю Ісламкермень. Захоплені у ворога гармати князь установив у Хортицькому замку.

На початку 1557 р. Хортицький замок витримав 24-денну облогу кримського хана. Проте восени цього ж року об'єднані турецько-татарські сили примусили князя залишити о. Мала Хортиця.

На початку 1563 р. під час походу до Молдавії Вишневецький потрапив у полон і був відправлений до Стамбула. Героїзм та мученицька смерть князя уславлені в народній думі «Про козака Байду».

Із загибеллю Вишневецького козацька організація не розпалася: у 80-х рр. XVI ст. з'являється термін «січові козаки». Поступово вони стали відчувати себе самостійною військово-політичною силою і вести незалежну від Польщі політику: укладати договори з Москвою, Кримом, Молдовою, здійснювати військові походи без дозволу польського уряду.

Козацькі клейноди

Булава

Корогва

Бунчук

Пернач

3. Домашнє завдання: Прочитати пар. 8. Записати і вивчити нові поняття теми: козак, зимівники, Дике Поле, Хозарський каганат, Січ, курені, залога, Кіш Запорозької Січі, Козацька старшина, клейноди.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human,
вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com